

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

25.04.16 nr. 03/5587
La nr. 26-12/3-963/3072 din 22.04.2016

Ministerul Finanțelor

Referitor la examinarea proiectului de lege privind Serviciul Fiscal de Stat și proiectului de lege pentru completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14 martie 2003, comunicăm următoarele.

I. La proiectul de lege privind Serviciul Fiscal de Stat:

Art.2 „Cadrul juridic” urmează a fi exclus, întrucât este de prisos în virtutea caracterului obligatoriu al normelor juridice. Astfel, actele normative sînt executorii pentru toate persoanele fizice și juridice și pe întreg teritoriul Republicii Moldova, dacă în ele nu se prevede altfel. Mai mult, în temeiul art. 8 alin. (1) din Constituție, Republica Moldova se obligă să respecte tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. Totodată, noțiunea „acte normative” este una generică, care înglobează și actele legislative.

La art. 5:

Alin. (2) urmează a fi revăzut, în partea ce ține de utilizarea sintagmei „organizații neguvernamentale”, or Codul civil operează cu termenul „organizații necomerciale”. De altfel, asociațiile obștești constituie o formă de organizație necomercială, fapt pentru care se propune a exclude dublarea respectivă.

Alin. (6) instituie o normă excesivă, ce necesită a fi exclusă. Delegarea persoanelor din cadrul altor autorități publice nu poate fi imperativă pentru conducătorul autorității care delegă, avînd în vedere că, activitatea acestei din urmă autorități este supusă unei planificări și circumscrise, la fel, unor angajamente care nu pot fi amîinate. Or, administrația publică centrală de specialitate își desfășoară activitatea cu respectarea principiilor atribuirii clare a responsabilităților și competențelor, evitînd ambiguitatea, dublarea și suprapunerea acestora, în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. c) din *Lege nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate*. Totodată, în virtutea principiului colaborării interinstituționale, ministerele și alte autorități administrative centrale colaborează în domenii de interes comun în scop de realizare a misiunii și de exercitare a funcțiilor și atribuțiilor lor.

La **alin. (7)** nu este precizat organul ce urmează să aprobe indicațiile metodice în domeniul administrării impozitelor și taxelor locale. Mai mult, această normă poartă un caracter general, deoarece în măsura în care prevederile legii nu disting competența autorității de a adopta acte normative cu un conținut cert, menținerea acestei norme ar admite situații abuzive din partea autorităților publice.

La art. 8 alin. (1) se va exclude textul „și este succesorul de drepturi și obligații ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și inspectoratelor fiscale de stat teritoriale”, întrucât constituie o dispoziție cu caracter final și tranzitoriu, ce ar putea fi stabilită la sfârșitul legii.

Art. 9 al proiectului de lege urmează a fi completat cu funcția de constatare a contravențiilor în conformitate cu art. 402 din *Codul contravențional nr. 218 din 24 octombrie 2008*.

Competența Serviciului Fiscal de Stat privind emiterea actelor normative care reglementează aplicarea legislației fiscale (art. 9 alin. (10)) este formulată prea general, fiind susceptibilă de interpretare extensivă. În această situație apare riscul ca, între formularea textului legal și cazurile de executare în practică să existe neconcordanță. În virtutea principiilor legalității, previzibilității, predictabilității și subordonării actelor de nivel superior, stabilirea competenței de aprobare a anumitor norme trebuie să fie formulată cert cu detalierea tuturor elementelor de conținut în care se vor circumscrie actele normative adoptate. A se ține cont că, art. 9 alin. (2¹) al *Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale* prevede, că limitele de reglementare pentru autoritățile administrației publice și instituțiile abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control sunt stabilite, pentru fiecare caz aparte, prin legi.

Redacția art. 10 alin. (1) subalin. (9) necesită reformulată, deoarece este confuză. De ținut cont de faptul că, actele normative se adoptă (emit), dar proiectele de acte normative se elaborează. Referințele la poziția oficială se vor exclude, întrucât orice act ce emană de la o autoritate publică exprimă opinia oficială a acesteia. Observație valabilă și pentru art. 10 alin. (2) subalin. 4) din proiect.

La art. 10 alin. (2) subalin. 4) nu este precizat organul în drept să aprobe modelul și conținutul formularelor utilizate pentru administrarea fiscală. Obiecția e similară și pentru subalin. 31), precum și art. 12 subalin.8).

La art. 11:

Alin. (1) subalin. 2) nu este necesar, deoarece dublează prevederile sbp. 1) al aceluiași alineat, deoarece cumpărătura de control, în conformitate cu art. 224 alin. (1) din *Codul fiscal* este o modalitate de control.

Norma de la alin. (1) subalin. 3) privind solicitarea și primirea gratuit de informații de la orice persoană, este formulată de o manieră mult prea largă, or subiecții de drept privat vor oferi doar acele informații la care sunt obligați prin lege.

La alin. (1) subalin. 4) se va preciza că, Serviciul Fiscal de Stat va efectua vizite fiscale, implicit cu respectarea regulilor privind controlul de stat.

La alin. (1) subalin.6) referitor la ridicarea sistemelor electronice/computerizate de evidență a contribuabilului, considerăm necesar de a reglementa modul de ridicare a sistemelor informaționale computerizate. Prin definiția atribuită sistemului informațional computerizat, acesta reprezintă un produs software (virtual, fără existență materială) și ridicarea acestuia implică utilizarea unui purtător material de informație. În acest sens, menționăm, că art. 145 din *Codul fiscal* nu conține reglementări cu privire la purtătorul de informație ce va fi utilizat pentru ridicarea sistemului informațional computerizat: unul deținut de organul fiscal pe care se va copia sistemul informațional computerizat sau purtătorul original pe care este instalat sistemul.

Acest aspect este unul important și nu poate fi lăsat la decizia discreționară a funcționarului fiscal, or, de alegerea uneia dintre cele două variante alternative, expuse supra, depinde capacitatea agentului economic de a desfășura în continuare activitatea de întreprinzător. În conformitate cu art. 17 alin. (1) din *Legea contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007*, deținerea de către entitate a activelor cu orice titlu, înregistrarea surselor de proveniență a acestora și a faptelor economice (tranzacție, operațiune, eveniment care au modificat sau pot modifica activele, drepturile și datoriile, consumurile, cheltuielile, veniturile, rezultatele financiare ale entității) fără documentarea și reflectarea acestora în contabilitate se interzic.

Art. 11 alin. (1) subalin. 25) al proiectului de lege urmează a fi revizuit, deoarece legislația în vigoare nu prevede așa categorie de persoane „reținute penal sau contravențional”.

Alin. (2) art. 11 din proiectul de lege urmează a fi exclus, deoarece dublează art. 10 alin. (2) sbp. 12) al aceluiași proiect.

La **art. 12 subalin. 9)** se va specifica că formularul-tip se aprobă de către Guvern.

La **art. 13 subalin. 8)** se vor exclude cuvintele „alte colective temporare de lucru ori”, fiind ambigui.

La **art. 14 alin. (1)** din proiectul de lege cuvintele „management” și „permanenți” urmează a fi excluse. De asemenea, la art. 14 este necesar de a indica statutul directotului și perioada de numire a acestuia.

Alin. (3) al art. 14 urmează a fi completat cu cerința referitoare la domiciliul/reședința pe teritoriul Republicii Moldova.

La **art. 14 alin. (3) subalin. 3)** pentru claritate și pentru a evita aplicarea discreționară a normei, urmează să se indice care sunt criteriile de stabilire dacă calificarea și experiența profesională în ultimii 4 ani este corespunzătoare funcției de director al Serviciului Fiscal de Stat.

La **art. 14 alin. (11)** se menționează despre mandatul directorului Serviciului fără a fi precizată perioada acestuia.

La **art. 14 alin. (12)** cuvântul „revocarea” urmează a fi substituit cu cuvintele „încetarea activității”. Sbp. 3) al aceluiași alineat urmează a fi completat la final cu cuvintele „constată prin examen medical”. De asemenea, mențiunea despre incompatibilități trebuie completată cu specificarea acestora în proiect.

Alin. (2) art. 15 al proiectului de lege nu este necesar, atât timp cât condițiile pentru a candida la o funcție publică, sunt prevăzute de *Legea nr. 158 din 4 iulie 2007 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului publică*.

La **art. 17 alin. (2)** al proiectului de lege cuvintele „în orice moment” urmează a fi excluse, deoarece respectarea Codului de conduită este o obligație generală pe tot parcursul deținerii funcției.

Prevederile de la **art. 17** al proiectului de lege urmează a fi revizuite prin prisma prevederilor *Codului muncii nr. 154 din 28 martie 2003*, care în art. 95 prevede ce se include în timpul de muncă. De asemenea, alin. (4) art. 17 al proiectului de lege urmează a

fi revăzut prin prisma principiului echității, în raport cu funcționarii publici care activează în alte autorități publice.

Prevederile art. 18 al proiectului de lege urmează a fi revizuite, deoarece aceste interdicții se deduc din obligațiile prevăzute la art. 12 al proiectului de lege. Mai mult, considerăm că acestea urmează a se regăsi în Codul de conduită.

De asemenea, la art. 18 alin. (1) subalin. 3) cuvântul „etc.” urmează a fi exclus, deoarece semnificația acestuia este periculoasă sub aspect de interpretare extinsivă.

Referitor la prevederile art. 20 al proiectului de lege menționăm că art. 203 din *Codul muncii* prevede formele de stimulări ale angajaților. În același timp, alin. (2) al art. 203 din *Codul muncii* prevede că regulamentul intern al unității, statutele și regulamentele disciplinare pot să prevadă și alte modalități de stimulare a salariaților, decît cele prevăzute la alin. (1) al aceluiași articol. Astfel, prevederile respective nu sunt de domeniul prezentului proiect.

La art. 21 alin. (1) subalin. 4) cuvintele „eliberare din serviciu” urmează a fi excluse, deoarece eliberarea din funcție nu este sancțiune disciplinară.

Prevederile de la art. 25-29, 32 ale proiectului de lege urmează a fi excluse, deoarece dubleză prevederile *Codului muncii*.

~~În proiectul de lege pentru completarea Codului de procedură penală:~~ Observație generală:

Prin amendamentele propuse se instituie competența Serviciului Fiscal de Stat de a constata infracțiunile prevăzute la art. 241-242, 244, 244¹, 250-253 și 355¹ din *Codul penal*. Autorul proiectului nu a reflectat însă nici în proiect, nici în nota informativă cărui organ va aparține competența materială de exercitare a urmăririi penale în privința infracțiunilor constate de Serviciul Fiscal de Stat. În condiția în care se intenționează ca, în temeiul art. 273 alin. (3) din *Codul de procedură penală*, actele de constatare întocmite de Serviciul Fiscal de Stat să fie transmise procurorului pentru începerea urmăririi penale, atunci este imperios a completa art. 270 din *Codul de procedură penală* (care prevede expres categoriile de infracțiuni în privința cărora se extinde competența procurorului la exercitarea urmăririi penale) cu infracțiunile propuse la art. 273 alin. (1) lit. d¹). Dacă urmărirea penală în privința infracțiunilor ce se propune a fi constate de Serviciul Fiscal de Stat va fi exercitată, în temeiul art. 266 din Cod, de organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne în (care efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată prin lege în competența altor organe de urmărire penală), atunci va fi necesar de modificat art. 273 alin. (3) din *Codul de procedură penală* (unde se indică cărui organ de urmărire penală se transmit actele de constatare). Ambele soluții urmează a fi coordonate în prealabil cu Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne.

Nemijlocit la proiect:

La art. I pct. 1, menționăm că, articolul 273 alin. (3) din *Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 aprilie 2003*, prevede că, actele de constatare

întocmite, de către organele de constatare, conform prevederilor alin.(2) al aceluiași articol, împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, în termen de 24 de ore, de către organele de constatare din cadrul poliției, Poliției de Frontieră, Centrului Național Anticorupție și Serviciului Vamal - organelor de urmărire penală corespunzătoare constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, iar de către celelalte organe de constatare - procurorului, pentru începerea urmăririi penale.

În baza celor enunțate, conchidem că procesele-verbale cu privire la constatarea infracțiunii întocmite de către Serviciul Fiscal de Stat vor servi activității de urmărire penală în virtutea faptului că actele de constatare se transmit organului de urmărire penală în condițiile art. 273 alin. (3) din Codul de procedură penală, modificarea propusă devenind astfel inutilă.

La pct. 2 precizăm că, prin transmiterea procesului-verbal cu privire la constatarea infracțiunii de către organul constator organului de urmărire penală (în temeiul articolul 273 alin. (3) din *Codul de procedură penală*), acesta din urmă este sesizat despre săvârșirea infracțiunii. Prin urmare, pentru ca organul de constatare să fie în drept să sesizeze organul de urmărire penală despre săvârșirea unei infracțiuni, nu este imperativ ca procesul-verbal cu privire la constatarea infracțiunii să fie enumerat la art. 262 alin. (1) din *Codul de procedură penală*. Or, procesul-verbal cu privire la constatarea infracțiunii ar putea fi considerat ca o formă sau o varietate a denunțului. Din considerentul enunțat, amendamentul propus la art. 262 alin. (1) este lipsit de necesitate, în caz contrar, acesta ar determina o suită de propuneri similare care ar aglomera nejustificat textul Codului de procedură penală.

La pct. 3 referitor la completarea art. 273 alin. (2) din *Codul de procedură penală* a se ține cont de obiecția expusă la pct. 1 din proiect, în partea ce ține de mijloacele de probă. Atragem atenția că, art. 93 alin. (1) din *Codul de procedură penală* distinge exhaustiv categoriile de mijloace prin care se constată anumite elemente de fapt, ce vor fi admise în calitate de probă în procesul-penal. Întrucât procesele-verbale cu privire la constatarea infracțiunii reprezintă în sine acte ce emană de la o autoritate publică, acestea ar putea fi atribuite la una din categoriile de mijloace enumerate la art. 93 alin. (1) din Cod (cum ar fi, documentele, inclusiv oficiale).

La amendamentul propus la art. 273 alin. (6), referitor la atribuirea procesului-verbal calității de act de sesizare a organelor de urmărire penală conform art. 262 din Cod, se va lua în considerare observațiile expuse la pct. 2 din proiect.

Proiectul are carențe de tehnică legislativă. Astfel, numerotarea elementelor structurale se va revedea prin prisma art. 32 din *Legea nr. 780 din 24 decembrie 2001 privind actele legislative.*

Viceministru

Nicolae EȘANU